

Список літератури

1. Клецова Н.В. Залучення прямих іноземних інвестицій у сільськогосподарські підприємства / Н.В.Клецова//. Економіка АПК .- 2009.- № 8.- С.89-95.
2. Гайдуцький А.П.Інвестиційна конкурентоспроможність аграрного сектора України: монографія/ А.П Гайдуцький . - К.: Нора – Друк , 2004. – 246с
3. www.ukrstat.gov.ua
4. Мацибора Т.В. Іноземні інвестиції в АПК України: монографія / Т.В.Мацибора – К.: ННЦ ІАЕ. 2008. -186с
5. Руда О.Л. Інвестиційний клімат України та проблеми його формування / [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://intkonf.org/ruda-ol-investitsiyniy-klimat-ukrayini-ta-problemi-yogo-formuvannya>
6. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності Львівської області у 2010 р.: стат.збірник / Головне управління статистики у Львівській області. – Львів, 2011. -82 с.

Summary. Incoming of foreign investment in economic and agrarian sector of Ukraine and especially Lviv region are analysed.

Key words: investment, foreign investment, investment climate, agrarian sector.

УДК 330.356.3:338.43

*Грицаєнко Г.І.,
к.е.н., доцент, Таврійський ДАТУ*

АГРАРНИЙ РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Анотація. В статті розкривається теоретична сутність ресурсного потенціалу як економічної категорії та його особливості в аграрній сфері.

Ключові слова: економічний потенціал, виробничий потенціал, ресурсний потенціал.

Постановка проблеми. Перспективи розвитку аграрного виробництва визначаються рівнем і станом забезпечення ресурсним потенціалом і здатністю його ефективного використання. Ресурсний потенціал як економічна категорія -

це можливість даної господарської системи відносно виробництва певного асортименту продукції [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питань ресурсного потенціалу займалися Каныгин Ю.М., Капітанець Ю.О., Коваль О.М., Лапін Є.В., Маршалок М.С., Мельник Л.Ю., Нужний К.М., Одинцова Г.С., Олійник О.В., Підлісецький Г.М., Плашенко В.Я., Райзберг Б.А., Стародубцева Е.Б., Сюрко Ю.У., Ульяновченко О.В. та інші. Однак окремі аспекти використання ресурсів виробництва висвітлені ще недостатньо.

Ціль роботи. Метою статті є дослідження сутності аграрного ресурсного потенціалу.

Виклад основного матеріалу. В економічній літературі немає єдиного трактування таких термінів, як «виробничі ресурси», «ресурсний потенціал», «економічний потенціал», «виробничий потенціал». Це стримує здійснення об'єктивного аналізу ефективності виробництва, виявлення резервів виробництва, ефективного використання наявних ресурсів.

Для розкриття сутності цих економічних категорій розглянемо терміни «ресурси» та «потенціал».

Так, у Вікіпедії надається таке визначення ресурсів: «Все, що потрібно для задоволення потреб людини» [16], тоді як в енциклопедичному словнику «ресурси» визначаються як «запаси чого-небудь, які можна використати в разі потреби» [14, с. 122].

Поняття «потенціал» (від латинського *potential*) означає можливість, силу, потужність. У Вікіпедії надається таке визначення потенціалу: «Можливості, наявні сили, запаси, засоби, що можуть бути використані» [16].

Найбільш загальним є поняття «економічного потенціалу» (Табл. 1).

Різноманітні трактування економічного потенціалу зводять його сутність до економічної категорії, що об'єднує кількісні показники кожного ресурсу та їхні конкретні потенційні характеристики (можливості).

Найважливішою складовою економічного потенціалу є виробничий потенціал (Табл. 2).

Трактування категорії «економічний потенціал»

Автор	Визначення
[1]	сукупна здатність народного господарства виробляти промислову і сільськогосподарську продукцію, що визначається кількістю трудових ресурсів і якістю їх, підготовки, об'ємом виробничих потужностей промисловості, виробничими можливостями сільського господарства
Лапін Є. В. [5]	Економічний потенціал підприємства характеризує максимально можливий обсяг виробництва матеріальних благ і послуг в умовах, що забезпечують найбільш ефективно використання за часом і продуктивністю наявних економічних ресурсів
Нужний К.М. [7]	сукупна здатність підприємства, використовуючи достатню кількість і якість ресурсів досягати стану рівноваги
Одінцова Г.С., Селезньова Г.А. [8, с. 74]	потенціал підприємства – це система взаємопов'язаних елементів, які виконують визначені функції в процесі забезпечення продажу продукції та досягнення підприємством своєї мети
Плашенко В.Я., Мельник Л.Ю., Сюрко Ю.У. [11]	економічний потенціал - це сукупність природних, економічних, виробничих, соціальних та організаційних факторів, що забезпечують потенційні можливості створення певної кількості споживчих вартостей
Прохоров А.М. [14]	джерела, можливості, засоби, запаси, які можуть бути використані для вирішення якого-небудь завдання, досягнення певної мети; можливості окремої особи, суспільства, держави в певній області (наприклад економічний потенціал)
Росоха В.В. [13, с. 32]	здатність господарської системи засвоювати і переробляти народне багатство для задоволення суспільних потреб або як сукупність економічних можливостей, які має суспільство і які можуть бути використані для реалізації конкретних соціально-економічних цілей і завдань

Трактування категорії «виробничий потенціал»

Автор	Визначення
Канигін Ю.М. [2]	система, що включає науку, утворення і технічний потенціал виробництва; іншими словами, це вся сукупність факторів (інтелектуальних і матеріальних), що визначають рівень, терміни створення і масштаби поширення нових технологічних систем у суспільному виробництві
Маршалок М.С. [6]	виробничий потенціал становить максимально можливий обсяг продукції, який здатне виробити підприємство чи галузь при повному використанні наявного ресурсного потенціалу
Олійник О.В. [9, с. 101]	виробнича потужність, яка характеризує нормативні можливості виробництва певного виду продукції
Райзберг Б.А., Стародубцева Е.Б. [12]	1) реальний обсяг продукції, який можна виробити при повному використанні ресурсів, які є у наявності; 2) наявні та потенційні можливості виробництва, наявність факторів виробництва, забезпеченість його основними видами ресурсів

Виробничий потенціал відображає результат процесу виробництва, його завершальний момент.

На відміну від нього існує категорія «ресурсний потенціал», який виступає основою виробничого потенціалу, як умова для виробництва. Ресурсний потенціал залежить від наявності виробничих ресурсів, їх якості, стану, структури, поєднання й умов використання. У випадку ресурсного потенціалу ресурси відображають витратну сторону процесу виробництва, його вихідні передумови.

Ресурсний потенціал є основою як виробничого, так і економічного потенціалу (Табл. 3).

Трактування категорії «ресурсний потенціал»

Автор	Визначення
Капітанець Ю.О. [3]	ресурсний потенціал аграрного підприємства характеризується кількістю, якістю та структурою природних, матеріальних і трудових ресурсів
Коваль О.М. [4]	«ресурсний потенціал» означає можливий прояв дії або функції ресурсів, які поки що невикористані
Маршалок М.С. [6]	аграрний ресурсний потенціал, являє собою максимально можливу кількість (сукупність) наявних виробничих ресурсів, які можуть бути використані для виробництва сільськогосподарської продукції, і визначається кількістю, якістю і внутрішньою структурою кожного ресурсу й характеризується відповідною системою показників, що відображають ці особливості ресурсів
Підлісецький Г.М. [10]	до ресурсного потенціалу належить сукупність взаємозв'язаних ресурсів, зокрема, земельних, матеріально-технічних, трудових, фінансових
Ульянченко О.В. [15]	сукупність ресурсів певної кількості і якості, які необхідні для розширеного відтворення еколого-соціально-економічної системи, і які через свою абсолютну або відносну обмеженість задають межі поточного і майбутнього розвитку

В сучасних складних умовах розвитку сільського господарства можна господарювати ефективніше, якщо не тільки дбати про зміцнення ресурсного потенціалу, а й уміло його використовувати.

Висновки. Аграрний ресурсний потенціал включає основні види ресурсів: трудові, природні, матеріальні, фінансові та інформаційні. Він є об'єктивною умовою здійснення виробництва і відображає витратну сторону виробничого процесу.

Аграрний ресурсний потенціал характеризується кількістю, якістю та структурою ресурсів, незбалансованість кількісних і якісних характеристик яких викликає зниження виробничого та економічного потенціалу сільського господарства.

Кількість виробничих ресурсів і структура аграрного ресурсного потенціалу – чинники, під впливом яких формуються результати господарської діяльності аграрних підприємств. Для виявлення їх впливу на ефективність аграрного виробництва необхідно проаналізувати економічну ефективність використання як окремих складових елементів, так і сукупного показника аграрного ресурсного потенціалу.

Література.

1. Большая Советская Энциклопедия - 3-е. изд. - М.: Советская Энциклопедия, 1978. - Т. 29 - 640 с.
2. Каныгин Ю.М. Научно-технический потенциал (Проблемы накопления и использования) / Ю.М. Каныгин. – Новосибирск : Наука, 1984. – 154 с.
3. Капітанець Ю.О. Ефективність використання ресурсів аграрного виробництва [Електронний ресурс] / Ю.О. Капітанець // Сталий розвиток економіки Всеукраїнський науково-виробничий журнал – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2011_7/59.pdf
4. Коваль О.М. Оптимізація ефективності використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств України [Електронний ресурс] / О.М. Коваль – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnu/2010_154_1/10kom.pdf
5. Лапін Є.В. Економічний потенціал підприємств промисловості: формування, оцінка, управління : Дис... д-ра наук: 08.07.01 - 2006. disser.com.ua/content/348761.html
6. Маршалок М.С. Потенціал аграрного підприємства: наукові підходи до трактування [Електронний ресурс] / М.С. Маршалок - Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnu/2010_154_1/10mms.pdf
7. Нужний К.М. Сутнісна характеристика економічного потенціалу підприємства / К.М. Нужний, О.Ю. Бобкова // Європейська наука ХХІ ст. – 2007 : матер. II Міжнар. наук.- практ. конф., 16-31 травня 2007 р. – Дніпропетровськ, 2007. – С. 727.

8. Одинцова Г.С. Деякі аспекти структуризації потенціалу підприємства / Г.С. Одинцова, Г.А. Селезнева // Економіка регіону. – 2005. – № 2. – С. 74-75.
9. Олійник О.В. Економічний механізм розширеного відтворення в сільському господарстві : [навч. посіб.] / О.В. Олійник. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 288 с.
10. Підлісецький Г.М. Підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу аграрного сектору / Г.М. Підлісецький, М.І. Толкач // Економіка АПК. – 2008. – № 5. – С. 65-66.
11. Плащенко В.Я., Мельник Л.Ю., Сюрко Ю.У. Аграрне виробництво: фактори, ресурси, витрати: Навч. посібник. – Д. : ДДАУ. – 1997. – 100 с.
12. Райзберг Б.А., Стародубцева Е.Б. Курс економіки: Учебник. / Б.А. Райзберг, Е.Б. Стародубцева – М.: Инфра-М, 2010. – 672 с.
13. Россоха В.В. Методологічні аспекти формування та розвитку потенціалу підприємств аграрної сфери АПК / В.В. Россоха // Економіка АПК. – 2005. – № 8. – С. 36-42.
14. Советский Энциклопедический словарь. / Гл. ред. А.М. Прохоров. – 2-е изд. – М.: Советская Энциклопедия, 1982. – 1600 с.
15. Ульянченко О.В. Формування та використання ресурсного потенціалу в аграрній сфері: Монографія / Ульянченко О.В. – Х. : Харк. НАУ, 2006. – 357 с.
16. Вікіпедія – вільна енциклопедія [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/>

***Аннотация.** В статье раскрывается теоретическая сущность ресурсного потенциала как экономической категории и его особенности в аграрной сфере.*

***Ключевые слова:** экономический потенциал, производственный потенциал, ресурсный потенциал.*

***Summary.** In the article theoretical essence of resource potential opens up as to the economic category and his feature in an agrarian sphere.*

***Keywords:** economic potential, production potential, resource potential.*